Ціна прим. 25 сот.

Należytość pocztową opłacono ryczałtem.

Народня Справа

Український тижневий часопис.

Ч. 6. (19). Львів, дня 17. лютого 1929. Рік II

АДРЕСА: „Народня Справа", Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — Телефон 30—13.

Наші співаки.

На цім образку бачимо один з наших сільських хорів. Є це церковно-читальняний хор з села Ніври, борщівського повіту.

Завдяки невсипучій і мозольній та зовсім безкорисній праці свого дірігента п. В. Кречковського, дійшов він до такої степени досконалости, що уходить в цілій Борщівщині Мельничченні і в околиці за першорядний хор. Їздить він часто по довколичних селах і містах зі своїми славними концертами і всюди стрічає ся з великим признанням. Наш співлюбний український народ повинен творити такі хори по всіх селах.

В наслідок зимна тут і там потріскали залізничі шини, порвалися телеґрафічні дроти і водні рури. Через те на всіх залізничих шляхах спинено цілковито рух всіх поїздів. Це може мати для великих міст страшні наслідки, бо до недостачі вугля і дров долучиться ще брак живности і дорожнеча.

Подібні морози навістили і инші краї. В східній Німеччині морози ще більші як в Польщі, бо досягають до 40 ступнів.

Кругом Данії замерзло море.

Вчені ломлять собі тепер голови над тим, щоби найти причини теперішних морозів. Одні кажуть, що їх викликали великі плями на сонци. Инші вчені догадуються, що причина лежить в тім, що струя теплої води на морі, яка пливе з полудня і обливає цілу західню Европу та її огріває — тепер в наслідок землетрясень і вулканів на дні моря відклонилася від Европи та звернулася в сторону Америки. Це підтверджувалиб вістки подані з Ісляндії та Гренляндії, краін вічної зими і ледів, де тепер ненадійно запанувала тепла весняна погода і леди та сніги стопилися.

На селі селяне кажуть, що причиною морозів є радіові стовпи і дроти по дахах міських домів. Але це не може бути правда.

— —

36 запомог по 120 золотих.

Кому признаємо 34, 35 і 36 ту запомогу 120 золотих?

34) О. Николай Стрипський, Гостів, пов. Товмач, був передплатником в 1928 р., а 17 грудня 1928 р. вислав цілорічну передплату на 1929 Корова згинула 31 січня 1929

35) Андрей Гучок, Балучин пов. Золочів, був передпл. в 1928 р. до 9 січня, а 4 січня вислав дальшу передплату 3 зол. Корова згинула 27 січня 1929

36) Адам Штекля, Ждиня пов. Горлиці, був передпл. в 1928 р., а 27 грудня 1928, вислав 3 зол на дальшу передплату. Корова впала 2 лютого 1929 р.

Тому що ці три передплатники в день випадку були більше, як місяць передплатниками „Народної Справи", признаємо їм запомогу по 120 зол. Виплатимо за 14 днів

Увага Просимо п. Андрія Горошка з Вербіьця п. Кремянець прислати точну посвідку уряду громадського й оглядача худоби, на якій булоби зазначено, котрого дня і від чого згинула корова.

— —

Польські офіцири не хотять українського університету у Львові.

Ми писали недавно, що в освітній соймовій комісії ухвалили поставити перед сойм внесок, щоби видти 110 тисяч золотих на початок будови українського університету у Львові. Ще той внесок і не був у соймі, а хочби й його ухвалили, то за 110 тисяч не булоби навіть вікон для порядного університету, та вже всі шовіністичні польські ґазети закричали, щоби до українського університету у Львові не допустити.

Тепер також польські резервові офіцири, зібрані в „Звйонзку Офіцеруф Резерви", запротестували в польських ґазетах проти того, аби уряд допускав до будови українського університету у Львові, і взивають всіх польських послів, щоби не згодилися на ухвалення тої суми на цей університет. Офіцири пишуть, що український університет у Львові бувби „кузнею протидержавної аґітації". Офіцири взивають і всі инші польські організації і товариства, шоби так само запротестували проти українського університету, — і вже запротестували „Оброньци Львова".

— —

Морози і їх причини.

В неділю і в понеділок 11 лютого доходили морози до небувалої висоти 35 ступнів. У Львові в ті дні коло 2000 людей відморозило собі вуха, носи, руки і ноги.

Щоби дати змогу прохожим час до часу згрітися, львівський маґістрат на рухливіших площах день і ніч удержує великі ватри, коло яких гріються гурти людей. Тай в 6 ти місцях видає бездомним безплатно чай. Зачинено всі школи.

Всюди вибухають що дня пожари в наслідок сильнішого палення по мешканнях.

Самостійна держава папи римського.

З Риму надійшла вістка що між фашистівським урядом Італії і Ватиканом дійшло до договору (конкордату), на підставі якого оселя папи (Ватикан) має стати самостійною незалежною державою. Ця держава булаби мала, мала би заледво кільканацять кільометрів квадратових простору землі і обіймалаби Ватикан (столицю папи) з церквою св. Петра і з городами довкола палати але малаби також всі признаки держави. Ця держава приступилаби зараз в члени Союза Народів і певно малаби значіння в політиці.

Про цю справу як також про історію давної незалежної Церковної Держави, якої володарем був папа і яка перед 58 роками втратила була свою незалежність напишемо докладніше в слідуючім числі.

—o—

Нова небезпека.

Один наш прихильник пише нам: „Раз-у-раз чується, що того і того жиди в селі зліцитували, — той і той заплатив великі кошта жидівським адвокатам. В чім саме річ? Річ саме в тім, що тепер багато наших селян зробилися здебільша легкодушними. Немаючи сотика при души, беруть на кредит у жидів ріжний крам, який їм не конче потрібний, а тим самим лізуть по шию в довги, так як було ще перед війною.

Наслідок з цего такий, що жид, опираючися на записках в книжках, їде, розуміється, до свого адвоката і оба на спілку друть десяту шкіру з нашого селянина. А найбільше задовжуються через купівлю всяких міських лахів. Чи так мусить бути скажіть, сами, селяни? Чи Ви мусите купувати ріжну міську тандиту, замість триматися своєї прадідної ноші? Або: Чи Ви не можете обійтися без горівки, ковбаси і булок?

Бувало Ваші батьки за заощаджений гріш землицю докупляли, а Ви як господарите? Хиба так, що Вашу землю продають на ліцитації за ріжні довги, а Ви з року на рік робитися дідами.

Ой, час опамятатись! Час жити ощадно і сотик до сотика зложувати, щоб Вашим дітям краще жилось, а по Вас щоб осталась добра память!“

Так пише нам прихильник, що живе на селі і приглядається сільському життю. Він огірчений і зажурений тим, що бачить, і жичливо звертає на це увагу всіх. Ця справа, про яку наш дописувач пише, є справді важна і варто над нею застановитися. Через те, що склепарі дають легко на кредит, селяне лакомляться і беруть, а потім такий несовісний купчик лише чигає на те, щоби за кілька золотих наробити чоловікови коштів і клопоту.

Потішаємося тим, що таких легкодушних у нас ще не багато, — легкодушні може тільки молодші люде і то в підміських селах. Але й їх тут напоминаємо, щадити гірко зароблений гріш, а вже в ніякім разі нічого не „боргувати“, бо потім не стане шкіра за виправку.

Що в світі чувати?

Американський сенат

(Зединених Держав північної Америки) ухвалив будову нових воєнних кораблів-панцирників. Має їх бути ще 15. По цій ухвалі найкраще пізнати, що Америка не вірить европейським державам і зброїться, хотяй сама видумала той мировий пакт Келльоґа і підписала його, і хотяй затверджують його також майже всі европейські держави. (Вже затвердила його й Польща). Виходилоби, що всі вже будуть жити в згоді і війни не буде. То пощож будувати воєнні кораблі і далі зброїтися? Видно, що Америка знає ті держави, як пустий ґрейцар і думає собі: підпис підписом, але треба бути осторожним. І має слушність. У тім підписуванню пактів і договорів є лише фарисейство, один другому не вірить, хочби й сто раз присягався, бо знає по собі, що це все комедія. Навіть румунський делеґат поїхав уже через Польщу до Москви, щоби в імени Румунії підписати згоду на мирне співжиття з Совітами. Цей протокол заступника совітського комісаря загр. справ Літвінова мали підписати в Москві в суботу.

Але хто може повірити, щояк тепер

Румунія

підпише в Москві, що буде з Совітами жити в мирі, згідно з пактом Келльоґа, то вже між більшовиками і Румунією не буде війни? Таж кождий знає, як більшовики дивляться на Румунію через Бесарабію. І подібно є й між другими державами. Всі подають собі руки і галасують про мир, але тимчасом зброяться від ніг до голови і на ту зброю витискають зі своїх громадян останні соки. Мир буде аж тоді, коли всі народи справедливо дістануть те, що їм належиться. Доки один буде мати забагато, а другий замало або дулю, доти не буде спокою і ніякі „пакти“ не поможуть.

Цікаві вісти доходять

з Афґаністану.

Король Аманула підходить щораз ближче до своєї столиці Кабуль, у якій засів його противник Габібула. До Аманули пристає щораз більше афґанів. Габібула є у великім клопоті, бо вже витратив усі державні гроші, які застав у Кабулю, а до того ще

більшовики

загрозили йому, що як не заплатить їм зараз 3 міліони фунтів штерлінґів (около 15 міл. долярів) за зброю і амуніцію, яку йому вислали, то зачнуть літаками бомбардувати Кабуль. Але тут мабудь ходить не о ті гроші, тільки о те, що Габібула тримає з Анґлією і може допустити до того, що Анґлія запанує в Афґаністані і тим чином стане сусідом Совітів, а вони того не хотять. Волють радше Аманулу, який є за цілковитою незалежністю Афґаністану, отже буде

проти Анґлії.

Це потверджувалаби і та вістка, що король Аманула **післав у Москву свого сина**, щоби той випросив у більшовиків поміч проти суперників. Що з того вийде, побачимо. Якби більшовики вмішалися в війну в Афґаністані, то моглоби дійти до війни з Анґлією, а тоді готова та коломийка поширитися знов на цілу Европу. Лихо не спить.

Більшовики можеби вже й так довго не ждали, але їм тепер важко зачинати якубудь війну, бо мають завелике

невдоволення в совітських республиках,

а як би почали війну, то це невдоволення моглоби перемінитися в явну революцію. Ми вже писали, який клопіт мають тепер пануючі комуністи з Троцким і з його прихильниками, також комуністами. Вже хотять позбутися його і радять йому виїхати з Росії, але хотять задержати в Москві його жінку і діти, як запоруку, що він за границею не буде шкодити своїм братам-більшовикам. Але Троцкий, видно, на це не годиться і тому сидить ще коло Москви. (Деякі польські ґазети писали, що він уже в Туреччині, але це не правда). Найліпшим доказом, що в Совітських державах зле, є те, що совітський червонець, який мав колись вартість 45 золотих, тепер раптом упав так низько, що ціниться лише на 18 золотих.

Ми писали, що був якийсь неспокій

в Литві,

а польські ґазети вже навіть ворожили, що литовці скинуть свого Вальдемараса. Та показується, що Литві спокійно, Вальдемарас далі урядує, як премієр міністрів і злостить польські ґазети своєю неуступчивістю в справі Вильна.

За це має бути гірше

в Еспанії.

Там зненавиділи диктатора Пріму де Ріверу і хотять його скинути. А що й еспанський король не любить диктатора, бо Рівера його не шанує, то повстання, бунти і страйки ширяться далі і може легко дійти до того, що диктатор

Читання з історії України.

(Далі)

Про князя Володимира Великого, що завів у нас християнську віру.

Ми писали про хороброго князя-вояка, Святослава, як він ціле своє недовге життя воював з ворогами, як лакомився на Болгарію і трохи царював у ній, а потім нещасливо згинув у битві з печенігами.

По ньому зосталися три моловенькі сини: Ярополк княжив у Київі, Олег у Деревлян (в місті Овручі), а Володимир у Новгороді. Та настало лихо по смерти Святослава, бо його сини почали воювати між собою. І вже тоді показалася погана сторінка нашого роду: що ми любимо сваритися і битися і навіть між рідними братами приходить до міжусобиць, а це дуже шкодить загальній справі. Київський Ярополк пішов війною на брата Олега, кажуть, що з намови свойого воєводи, бо Олег убив на ловах у своїх лісах сина того воєводи. Ярополк розбив війська Олега під Овручем і сам Олег там згинув. Кажуть, що по битві, як Ярополк знайшов тіло брата, дуже плакав і нарікав на воєводу, що привів його до братовбивства.

Третий брат Володимир довідався про таке і втік з Новгороду на північ до варягів (у Скандинавію, нинішну Швецію). Він запросив варягів на поміч і рушив на Ярополка, який тимчасом забрав йому Новгород. Він здобув Полоцьк, де взяв собі дочку полоцького князя, Рогніду, за жінку (а з нею хотів женитися Ярополк), а по тім підступив під Київ і обляг Ярополка. Ярополк побачив, що біда, і сам вийшов з міста тай піддався Володимирови, кажучи: „Ти побідив мене, брате! Бери собі Київ, а мені що даси, те й візьму!“

І кажуть, що Володимир бувби не мстився на братови, але два варяги, думаючи, що тим підхліблять Володимирови, напали на Ярополка і вбили його мечами.

Таким чином Володимир став у році 980 одиноким князем всіх українських земель. І треба признати, що свою державу він зміцнив так, що за нього та ще потім за його сина Ярослава була Русь-Україна найсильніщою і найширшою за всю свою історію.

Передусім Володимир позбирав усі українські землі під свою руку, бо деякі за тих вісім літ братніх воєн позабирали були сусіди. Отже Володимир пішов у Галичину і відібрав у поляків західні пограничні міста: Перемишль, Червень і инші так звані „Червенські городи“, які раз попадали під Польщу, то знову під Україну. Так само відібрав від литовців землі над Бугом, — а навіть пішов за Карпати і прилучив до своєї держави закарпатських славян українського племени, які з того часу стали звати себе русинами або руснаками (нині і тут звуть себе українцями, так як ми, хотячи тим зазначити, що наш народ не є одно з москалями, які вкрали нам нашу стару назву і звуть себе „рускими“).

Прилучивши всі українські землі до київського престолу, Володимир став заводити твердий лад у тій широчезній державі, що сягала тоді від ріки Тиси і Сяну аж по Волгу і Кавказ. Щоби краще зединити ріжні частини землі, він замісць воєвод і намісників посилав у ті землі своїх синів, бо синів у нього було багато. Отже небаром всі українські землі були під владою одної князівської родини Володимира і не було страху, що якась земля відпаде, бо своїх синів держав Володимир залізною рукою.

Та Володимир був мудрий політик і знав, що землі ще краще будуть звязані з Київом і з його династією, як він позискає собі увесь народ, щоби всі корилися йому не з страху, але з привязання й любови. Він правильно скликав на нараду старих людей з між народу, які творили тоді ніби якийсь „парлямент“, а крім того позискував собі всіх численими гостинами, бенькетами і милостинями. На гостині в князя мав право бути кождий і найбіднійший, а ні один старець чи каліка не відійшов з князівської палати без дарунку. Недивно, що князя стали звати „ласкавим“ і „сонцем ясним“ і всі тішилися, що в державі є спокій, лад і добробут.

Час від часу перешкоджували Володимирови в тій мирній роботі напади диких печенегів зі степів. Володимир побудував проти них на східно полудневім пограничу багато твердинь і укріплень і побив їх у кількох битвах так, що вони вже його не сміли напаствувати.

Про ці битви з печенігами є гарні народні перекази. І так один оповідає, що раз підступили печеніги з величезною силою свого війська під сам Київ, а князь мав тоді в Київі мало війська, бо повисилав на инші границі. Та вивів за місто, що мав, а тоді печеніжський хан виступив і сказав др Володимира:

„Пощо нам битися і тратити людей, я дам на це иншу раду. Я виберу з між своїх одного силача, а ти вибери з між своїх і нехай вони бються! Як мій побе твого, то ти будеш платити мені данину, а як твій побе мого, то ми заберемося в степи і три роки не покажемося“!

Володимир згодився на це, але зараз зажурився, що немає такого силача. Та один дідок сказав: „У мене є син Микита, що чинбарює, він дуже сильний, я покличу його, нехай бється з печенігом“.

Прийшов Микита Кожемяка, але це був дуже невидний чоловічина, малий і марний, лише широкий в плечах. Тому князь казав привести дикого вола, щоби спробувати, яка в того Микити сила. Віл кинувся на князя, та Микита вхопив звіря за роги і скрутив йому шию. Тоді Володимир позволив Микиті битися з печенігом.

Досвіта уставилися оба війська напроти себе. З рядів печенегів виступив високий страшний силач, проти нього виглядав Микита, як миш проти кота. Та як зловив Микита того печеніга, то лише скрутив ним і кости йому поломив. Печеніги зі страхом втікли в степи і вже був спокій.

Впорядкувавши свою велику державу, князь Володимир задумав піднести її ще вище і зрівнати з тодішною культурною Грецією. В тій ціли він рішився завести на Україні християнство. — Та про це, як він те зробив і як через те скріпилася держава і культура краю, напишемо другим разом,

втратить свою владу. І нічого йому мабуть не поможе те, що тепер виарештував усіх бувших міністрів.

Польські газети нарікають,

що тепер почали деякі заграничні газети випису вати про Польщу неприхильні статті, так, шо як світ їх прочитає, то буде мати про Польщу погане поняття. Так неприхильно пишуть головно лі еральні газети в Франції і в Англії і майже всі німецькі. По ьські редактори дуже бідкаються і кажуть, що це все, що ті чужі газети виписують про поляків, є неправда, а головно неправда, що в Польщі зле живеться „меншостям“, то є українцям, білорусинам, німцям і жидам. Польські редактори запевняють на цілий світ, що цим „меншостям“ живеться в Польщі дуже добре.

Польський сойм

далі радив над буджетом ріжних міністерств. В дебаті над уджетом забирають часто голос і наші українські посли, а польським послам і міністрам це не дуже в смак, бо мусять вислухати неодну правду в очі. Крім посла Палієва, якого зміст промови подаємо понижче, говорили ще такі наші посли: пос. Вол. Целевич, що звертався з закидами просто до міністра внутрішних справ Складковского, д-р Біляк, В. Кохан, Кузик, Тершаковець, Великанович і инші.

Ще не скінчилися наради над буджетом, а вже посли з „одинки“ (що тримають з урядом) внесли до маршалка свій

проект на зміну конституції.

Якби цей проект ухвалили, то президент Польщі мав би більші права, а сойм менші, як тепер має. Президента вибиралиби всі горожани загальним голосуванням з між двох кандидатів, з яких одного поставиви сойм разом з сенатом, а другого уступаючий президент. Президента вибирали и на 7 літ. Послів вибиралиби подібно, як досі — що пять літ. 100 сенаторів вибиралиби, а 50 іменувавби президент Участь у соймових виборах моглиби брати і військові.

Недавно — в грудні минулого року — засідав у Люгано

Союз Народів,

а вже знову приготовляються до нового засідання, яке буде в березні (марті) Для нас найцікавшою справою буде тепер те, що будуть радити над справами так званих

національних меншин,

то є таких частин народів, що є під владою держав чужих народів. Такими „меншостями“ в Польщі є українці, німці, білорусини і жиди. Внесок в с раві меншос ей поставить німецький делегат і буде вповминатися, щоби означити права тих меншостей, бо їх майже всі пануючі народи кривдять. Хоча не треба мати великих над ї на т й Союз Нар дів і на його живчинсть до таких меншостей, та все таки світ зн ву пригадає собі ту рану, яка на тілі многих народів яку треба конче загоїти, як має бути спокій на світі.

Посольська промова.

(Промова посла Д. Палієва в соймі дня 31. січня 1929 р.).

Ми писали в попереднім числі, що в варшавськім соймі з нагоди дебат над буджетом, сказав посол Палієв (з Українського Клюбу) промову, в якій представив, як тепер живе і що думає український народ під Польщею та як відноситься до українців теперішна польська влада Зміст його промови помістило було „Діло“, але його сконфіскували,тому цей зміст перекладаємо за жидівською газетою „Хвиля“, яка не була сконфіскована, і за якою писало про це „Діло“ і „Новий Час“. „Хвиля“ передає цю промову так:

„**Пос Палієв** вважає, що теперішній уряд у відношенню до меншостей оув гіршим від ендецького правління Прийшли до влади Васілевскі, Скшиньскі і говорили нам про свою любов до Українців. Воскресло гасло „за нашу і вашу волю“, доказували, що іменем Пілсудского получать Україну з Польщею Але це не був 18 3 рік, коли Польща, що боролася за свою волю, мала приятелів серед ук аїнського народу Є вона нині для Українців тим, чим була передтим для Польщі Росія, Австрія і Німеччина. Настали часи ендецької санації і про ті часи наші і ваші наслідники, як представники 2-х незалежних держав будуть колись зі стидом з собою говорити. Ви повернули до думки, що Українці і Білорусини то тільки племена. Тернопільський в цевоєвода сказав прилюдно: „України не було і не буде. Вибийте собі те з голови.“ Ми мали свою державу, стратили її тільки у боротьбі з Польщею. Чи в добі самоозначення народів мав би бути нещасливий виїмок? Є неможливою річ, що би Українці зрезигнували з 6 і пів мілона українського населення, що живе у Польщі. Українці не є ворогами польської держави, як це говориться, але якщо Польща хоче істнувати в будучині, мусить мати піддержку українського народу і може істнувати тільки на основі самоозначення народів. Ми не є ворогами польської держави, але тої сторінки її політики, якою є Польща у своїх нинішніх границях“. (В цей час marш. Возницкі: Прошу п. посла, щоби памятав про приречення, що буде боронити польської держави як цілости).

„Опісля розправився пос Палієв з доказами мін. Складковского і Незабітовского. „Говориться, що український рух є видумкою Відня й Берліна, що український рух створений за чужі гроші. Самі в те не вірите і ми вже давно з того виросли, щоби брати соі до серця того роду видумку. Мін. Залескі в заграничнім інтерву говорив про толеранцію Польщі для Українців. Такої толеранції нема з уваги на замикання українських шкіл і т. д. Не змиють нас ліберальні заяви лівиці, бож сама лівиця є матірю шкільного закону Стан. Грабского і кольонізаційного закону Цілий польський народ думає що Польща може бути національною державою, маючи однак 6 і пів мілионів Українців. Нема такої сили, яка змоглаби згнобити народ, що має незломну волю до власного життя. Над буджетом не буду розводитися. Є це знаряддя в руках уряду для знівечення нас Будемо голосувати проти буджету“.

Не забувайте

про умови передплати „Народньої Справи“ і одержання запомоги:

1. **Передплата на „Народню Справу“ виносить 1 зол. місячно. Найліпше посилати відразу на 3 місяці (3 з.) а ще краще на пів року (6 зол.).**
2. **Запомогу 120 золотих одержує той передплатник, котрому згинула штука рогатої худобини, принайменша 2 річна, — але тоді, коли він в день випадку був уже один місяць передплатником і коли вона була в нього найменше 14 днів.**
3. **Передплатником числиться кождий від того дня, коли вислав передплату.**
4. **Хто перерве передплату, той мусить зачинати з початку. Тому треба завжди висилати нову, заки скінчиться попередна.**

63 тисячі сезонових робітників до Німеччини.

Німеччина заключила з Польщею умову про виїзд сезонових робітників з Польщі на весну до Німеччини. Німеччина згодилася прийняти цеї весни 63 тисячі робітників з Польщі та забезпечує їм таку саму охорону як своїм власним робітникам Минулого року приняли були німці лише 45 тисяч польських робітників.

Уряди Праці вже попридiлювали поодиноким повітам, скільки сезонових робітників вони мають право вислати. Покищо відомий нам лише розподіл на повіти львівського воєвідства, а саме:

Яворів	200,
Рава Руська	200,
Любачів	200,
Ярослав	100,
Самбір	200,
Ланцут	300,
Пшеворськ	100,
Тарнобжег	900,
Ряшів	300,
Ніско	400, робітни-
Кольбушова	900, ків.

Хто хоче їхати, повинен негайно зареєструватися в своїму громадському уряді. На підставі тих зголошень державні уряди посередництва праці виберуть найвідповідніших до висилки.

Першенство мають безробітні та безземельні рільні робітники, та малоземельні з численними родинами. Але в обидвох групах спеціяльне першенство мають ті, що вже були на роботах в Німеччині.

До Канади вже не пускають.

Всі Уряди Посередництва Праці здержали реєстрацію полевих робітників і служниць, що хотілиб виїхати до Канади, бо число таких емігрантів з Польщі вже вичерпано.

Селянські розмови.

Що нас болить?

В нашому селі є свідомий селянин Гнат Мельник. Я до нього часто заходжу, бо люблю з ним поговорити.

Я ось святком ідучи біля Гнатового хозяйства, закортіло мене його відвідати. Ступив я в його чисту хату і поздоровив його привітними словами. Він утішився моїм приходом тай каже: Сідайте та поговорімо. Ось, бачите, я читаю драму „Пещена дитина“ Ми хочемо зробити в читальні представлення, а зібрані тим способом гроші, дамо на „Рідну Школу“. Хай хоч однораз вим, спільним додатком поможемо їй.

— Це дуже гарна думка — відвічаю. Коби сталася ще кращим ділом Лише такими свідомими ділами здійсняться наші невідступні думки та гарячі бажання.

— В нашому селі робити всяку культурну роботу дуже тяжко — говорив Гнат. — Малий гурток свідомих селян ставдо отвертої борби з сильнішими противниками так з чужими, як і з своїми. Бо то ще й нашиx богато темних, що не розуміють, як і що робити, аби було їм і всім краще, то ми беремося їх будити.

— О, ваш замір дуже гарний, кажу я, —як би ми просвітили всіх темних і несвідомих, тоді инакше нам жилосьби і не одну біду та лихо ми перемоглиби.

— В ша правда—говорив Гнат.— А тих бід тепер стільки, що і не знати, від якої зачинати, щоби їй, як той Кирило у „Народній Справі“ пише, — вязи скрутити. А одна з тих бід — то великий брак землі. В нашім селі люде аж пищать за землею.

— Це не тільки в нашому селі — перебиваю йому — але по всіх наших селах скаржуться селяне, що найбільше дошкулює обмаль землі.

—, говорив мій приятель — по нашій війні хотів я вибратися зі села десь на парцеляцію. Гадаєте, що мені це вдалося? Парцеляцію у нас ведуть так, що треба великого щастя, щоби щось дісталося нашому селянинови. Всюди перебіжить його чужий, зайшлий і він дістане. Коли то прийде кращий час для нашого чоловіка?

— Прийде, прийде, — кажу — але тоді як собі на це заслужимо. Тепер нашим завданням є внести світло в сільську темряву, щоби будить народню свідомість. Як покопнемо найбільшого ворога — неграмотність, то й поконаємо мужицьку недолю. Ось тоді дістанемо все, що наше, бо сили свідомого народу нічого не оперться.

— Я вже нераз застановлявся над положенням нашого народу — оповідав Гнат Отже й прийшов я до переконання, що ми подібні до

Тому не треба їхати до тих урядів і витрачувати гроші, бо це ні нащо не придасться. Хиба що хтось хоче записатися на другий рік, то може листом вислати подання, підписане також в Громад. Уряді, до найближшого Уряду Посеред. Праці, а він його запише в чергу на другий рік, а о може ще на літо.

На весну можна буде їхати до Канади лише тим, що вже зареєстровані та хто має афідавіт або перміт (дозвіл від канадійського уряду).

дітей—сиротів мойого сусіда, котрий згинув був на війні.

Ось ці сироти по нім попали під опіку вітчима. Цей засів на їхнім добрі і кормить власних дітей, яких не мав із чого виживити.

— Ви слушно говорите — перервав я. Таких примірів багацько в практичному життю.

І бодай нікому не доводилося стати пасербом у вітчима.

Вітчим хотівби, щоби його пасерби вимерли, або розблукалися по світі, як незагнані вівці, щоб по них і слиху не стало.

Але те хотіння заспівати їм пахоронну пісню — це нісенітниця.— говорив я. Таке ще не бувало й не буде. Правда, що дошкулює дуже нужда тим сиротам. Але всеж таки прийде час, що вони доростуть, зберуться разом і впімнуться від опікуна о своє добро.

— Та воно ніби так — говорив Гнат. Але я боюся, що доки вони доростуть, то й забудуть, що це їх добро. Треба, аби вони вчилися, згадували свойого батька та все думали про те, що вони скривджені.

— Певно, що так! — сказав я. І треба, щоби жили в згоді, щоби молодший слухав старшого і розумнішого та щоби спільно впоминалися за своє.

— Так, так, це правда—говорив Гнат. — І на таких сиротах ми найкраще бачимо, як нам треба робити, щоби свою долю поліпшити. І тому ми, свідоміші, повинні, наче старші братя, поучати і усвідомляти непросвічених і несвідомих, щоби ставали з нами до роботи.

Нашу розмову перебив якийсь хлопчина, що увійшов у хату, поздоровив нас і сказав до Гната:

— Стрийку Гнате, мене післали з читальні, щоби ви вже йшли, бо проба починається.

— Іду—іду!—сказав Гнат і став збиратися. Я попращався з ним і вийшов з хати. А йдучи дорогою, подумав я собі: От, коби в кождім селі бодай двацять таких, як Гнат, то краще би нам жилося. Ну, а як би всі селяни стали такі свідомі, то наша нужда пропала би одного дня, як роса на сонці. **Івась Лімначура.**

Лиха пригода.

Раз писав я до вас, братя, тай знов занедбався, аж як лихо навістило, то я здогадався.

Я писав вам про свій клопіт, тамки була мова про те, як брикали в мене телята й корови.

Бунтувались, що не мав я ще тої ґазети, я прирік, що шлю вже гроші, й скінчились бешкети.

Але втяв я дурну штуку на лиху годину, захотів я обдурити худібку-німину.

Пошкодував і не вислав тої передплати, але зачав у сусіда ґазет позичати.

Хоч і знав я, що зичене читати погано, але все зичив ґазету в понеділок рано.

Стану собі на подвірю і любо читаю, а худібка вже спокійна, і ґадки немаю,

Аж раз таки коровиця щось доміркувалась, тай до мене росохата моя обізвалась:

„Щось то в тебе зайшла мода на дивну роботу! Ми знаємо, що ґазета приходить в суботу, —

а до тебе, господарю, це вже смішне діло, спізняється і приходить аж у понеділок!

Признайся нам, господарю, це не є секрети, чи ти часом не читаєш зичені ґазети?“

— Ні, — говорю, — моя биню, свою власну маю, лиш в неділю це читати — то є гріх, гадаю!

— „Ні, не гріх це, наш хазяю, це смішно сказати, щоб в неділю вже не можна ґазети читати.

„Але щось то так виходить, що ти позичаєш, бо ти її щось коротко завжди в руках маєш.

„І докладно не читаєш, бо мусиш віддати, тому ти нас ще не вмієш добре доглядати.

„Подивись, ми всі в болоті, а свині схуділи, кури гет позамерзали і коні змарніли.

„Але ми ще розвідаєм, будем правду знати, ти гадаєш, що ти зможеш всіх нас шахрувати?“

І замовкла росохата, щось з биком шепоче, а мені аж в пятах стигне! Бунтуватись хоче

Рано в ринці жену я свій товар напувати, як на лихо вийшов сусід зі своєї хати!

Тай говорить: — „Гей, Михайле, ви вже прочитали? Може би ви вже ґазету мені раз віддали?“

Як це вчула росохата, тільки хвіст задерла та... до мене, — жадна сила її би не сперла!

Я вступився, а корова як стала брикати та мов та з гармати куля вдарилась до хати,

А за нею і бичок мій як вам в гору скочить, позвертав снопи в стодолі, все нищить, толочить.

А телятко, як чортятко, робить, що уміє, в стінах діри повертіло, в стайню вітер віє!

Став я свою худобину благати, просити, щоби хати не звалила, що буду робити?

Коровина стала дуба тай так промовляє: „Чи то так господар з нами поступати має?

Я тобі що днини маю молоко давати, а ти зважився три місяці мені так брехати?

Ще цей раз тобі даруєм, але знай, небоже, як вшахруєш, все зруйнуєм, ніщо пе поможе!“

Я утішився, що вдалось їх переблагати, зараз вбрався тай на почту пустився манджати.

Вислав покищо ґазеті три злоті зачету, разом з грішми цю пригоду пускаю в ґазету.

Хай читають про це лихо усі скупі люде, і нехай шлють передплату, бо їм таке буде.

Як поскуплять кілька злотих, то втратять сотчину, тай ще собі із розпуки обірвуть чуприну.

Бо жарт жартом, але час вже, щоб всі гонор мали і позичені ґазети щоби не читали.

Бо, що зичене, не своє, щось там прочитаєш, а як дійдеш до важного, вже віддати маєш!

А то є такі тут річи в тій „Народній Справі“, що читай і раз і десять і все ще цікаві!

А хоч і все прочитаєш, то добре сховаєш, а потім, як щось потрібне, знову заглядаєш!

Ну — і як твоя ґазета, то вже знаєш, братку, що дістанеш запомогу в нещаснім випадку.

Сонце ворожить поганий рік.

Астрономи, що слідять за рухом планет і звізд, та за їх змінами, повідомляють, що на сонці появилися плями небувалої дотепер величини. Такі плями появляються звичайно що 11 років. Цікаво, що якраз тоді, коли такі плями показуються на сонці, на нашу землю спадають великі нещастя, як вибухи вульканів, землетрясення, повіні, шалені вітри і таке инше.

Вчені догадуютсся, що соняшні плями при помочі міжпланетарної електричної сили впливають також на окружаючі його планети, між ними і на нашу землю.

Тому, кажуть вони, треба сподіватися цего року більших і грізніших явищ на землі.

Поживемо та побачимо, чи вчені добре ворожать чи тільки страшать нас.

Не дайтеся обманювати!

По селах вештаються хмари аґентів від ріжних фірм і товариств (польських і жидівських) та втягають наших селян в члени тих товариств. Найперше кажуть собі заплатити 3 або 5 зол. членської вкладки, а пізніще обіцюють, що вистараються, щоби їм звернено ощадности, зложені колись до австрійської каси ощадности, або на военні позички, тощо. Селяне думають, що це дійсно якесь добродійне товариство, що може і хоче їм помогти, та радо вступають в його члени і платять високі вкладки. А по аґентови звичайно й слід пропадає. А як і покажется ще раз, то хиба на те, щоби ще раз

То шліть свою передплату чимскорше, негайно, як зробив це по невчасі

друг **Когут Михайло.**

Ґерич Дмитро

в Ходорівщини

Як я їхав до Канади

Несовісна і недобра господарка великих посідачів-чужинців допровадила наше селянство до руїни. Через нищення лісів повстають ріжні так звані шкоди „елементарні“: острі зимові вітри висмалять засіяну озимину, або впаде шведська муха, а вже спеціяльно з початком серпня 1928 р. в деяких околицях вибив град все збіжжа. Те все змушує многих наших людей до еміґрації (виїзду) в ріжні краї за океан, а в першій мірі до Арґентини і Канади, бо еміґрація до Сполучених Держав Америки є майже неможлива. Нема майже ні одної корабельної аґенції у Львові, де не вистоювали би сотки наших людей. Котрого спитаєте „куди їдеш“ — одержиш відповідь: „до Арґентини“ — рідко до Канади, а це тому, бо корабельна карта до Арґентини коштує лише 108—112 долярів, а до Канади майже повних 200 долярів. По друге еміґрація до Канади є рівнож в части здержана—потрібно мати „Афідевіт“, однак кождого року уряд канадійський дає дозвіл якійсь скількости рільних робітників і служниць на виїзд до Канади без „Афідевітів“, а останний транспорт таких робітників виїхав зі Львова дня 14. серпня 1928 р. в числі около 260 осіб корабельною лінією „Канадіян Пацифік – або коротко „Сипіяр“.

Два тижні перед відїздом повідомило бюро „Сипіяра“, щоб кождий зареєстрований у нех на виїзд до Канади — зголосився з готівкою 157 і пів доляра на заплачення корабельної карти (шіфкарти), а крім того мав ще 25 дол. „на показ“, а це тому, щоб кождий еміґрант мав на виживлення з порту до Вінніпеґу (подорож потягом тревае три добі) і на заплачення дальше подорожі на захід, — залежить, куди хоче їхати.

Дня 14. серпня на подвірю бюра „Сипіяра“ зїхались всі, та почали оден другого розпитувати, з котрих сторін. Познакомилось між собою рівнож кількох наших свідоміших селян з ріжних повітів, та завязали сейчас товариський гурток. Деякі рішились піти зі мною ще за порадою до нашого Т-ва „Опіки над Еміґрантами“, де урядуючий інжинір незнаного мені назвиська приняв нас дуже ввічливо (як рівнож касієр Т-ва п. Степан Корецький), розпитав телефонічно про відхід транспорту і взагалі про все, що вязалось з еміґрацією. Хто був членом цього Т-ва, одержав поручений лист до канадійського Т-ва „Опіки над Еміґрантами“ у Вінніпеґу, щоби це Товариство занялось на початку кождим еміґрантом та дало йому якесь початкове заняття. Тому булоб дуже пожаданим, щоби кождий, котрий думає еміґрувати, був членом цього Т-ва (Львів Городецька 95).

Вечером виїхали ми з двірця зі Львова через Люблин до Варшави. Тут доперва пізнали ми, чому то наші сусіди такі люблять ту на галицьку землю, той чорнозем подільський. Бо в них самі піски — правдива пуща, неурожайна майже до самої Варшави. Сама Варшава побудована на пісках, де літом дує пісками по вулицях, як у нас снігом у зимі.

На другий день прибули ми на двірець Варшави, звідки забрали нас автами до Еміґраційного готелю на „Повонзках“. Там заплатили ми по 2 зол. за нічліг, а виживлення „рівнож на власний кошт. Заплатили відразу за 4 дні і це нас дуже непокоїло, що так довго треба ждати на дальший виїзд. Щоби не гайнувати дармо часу, постановив власне той свідоміший товариський гурток занятися збіркою межи нашими еміґрантами на якусь добродійну ціль. Виеднали зізволення в заряді готелю на збірку і вечером скликано всіх еміґрантів до великої салі готелю, де вибрано комітет збірки, в склад котрого увійшли: Ґерич Дмитро з Ходорівщини, яко голова, Комарницький Василь з Турчанщини, яко містоголова, Грицунь Микола з Яворівщини—секретар і Гис Григорій з Перемищлянщини, яко касієр. Велика галя готелю була заповнена еміґрантами, бо кождий був цікавий знати, на що вибрано комітет. Заговорив голова комітету і в палкій промові до зібраних представив незавидну долю еміґрантів. Він сказав: „Ми мусимо опускати наші гнізда — та шукати щастя ген далеко, за океаном на чужині. Однак, опускаючи родинний край—не сміє ні один з нас еміґрантів забувати про свою рідню, як рівнож про наші освітньо-культурні установи. Тому хоч кождий з нас тепер в дорозі — без гроша, не сміє бути між нами ні одного дезертира національного обовязку і кождий повинен хочби найдрібнішою своєю лептою запомогти наших політичних вязнів“. Ті слова так вплинули на зібраних, що сейчас посипались дрібні лепти. Кождий давав що міг. Опісля пішов ще комітет по салях, так що зібраних разом трийцять золотих із знимкою Комітету і протоколом вислано до редакції „Нового Часу“, щоби в цей спосіб заохотити еміґрантів до подібних збірок.*)

(Далі буде).

*) „Нов. Час“ одержав тих 30 зол. на політ. вязнів і передав, куди треба.

„надути" селян та здерти з них нові оплати на „кошти".

Зазначуємо, що ті товариства не мають найменшого впливу на зворот ощадностей, чи военних позичок. Держава, як їх виплачує, то робить це з власної волі, бо хоче, щоби люде наново зачинали щадити або на випадок війни складали нові позички. Впрочім держава на ті сплати дістала колись від Австрії фонди.

Тому не вірте агентам і не давайте себе обманювати. Як будуть звертати які ощадности або позички, то звернуть і без агентів.

—о—

Перехитрив злодія.

В темну ніч якась старенька під перта палицею бабуся з кошиком в руці станула серед дороги і спинивши авто, що їхало в порожні до міста, просила шофера, щоби підвезти її стареньку і недужу до міста. Добрий шофер змилосердився та попросив її сідати.

Яке ж було його здивовання, як бабуся сідаючи до авта, піднесла трохи спідницю і шофер під нею побачив перебраного мущину. „Певно перебраний бандит! — подумав він собі. За мое добре серце підчас їзди ще мене замордує та ограбивши викине в рів, а автом даді поїде".

І вже бачив себе з розбитою головою в рові в калюжі крови.

В тім прийшла йому спасенна думка. Сів в авто та став його пускати в рух, але так, щоби авто не могло рушити з місця „Зіпсувалося" відізвався до гостя. „Мусимо висісти і трохи попхати, щоби рушити з місця".

Зачали попихати, але дармо. „Чекайте! Я пущу ґаз, а ви за той час попихайте" знову відізвався шофер і сів до керми, а „бабуся" ззаду підпихала.

В тім авто загуркотіло і бистро рушило з місця та швидко пігнало в сторону міста, лишаючи „бабусю" серед дороги.

В місті переглянув шофер кошик, який поклала бабуся до авта і серед бараболі найшов набитий револьвер та великий ніж.

— —

Відважний.

Коли, німці, збудували,
Великі гармати,
Зараз таки на фронт взяли,
Щоб їх спробувати!

Вибрали трох із вояків,
Відважніщих трошка,
Взяли чеха, українця,
І еврея Мошка

Перший чех як тільки стрілив,
Швидко в яму скривсь,
Другий стрілив українець,
Аж перехрестився!

Третій жид, з гармати гукнув,
Стоїть не втікае:
Лиш раз вайкнув, обернувся
І чогось чекає!

Славно! кажуть офіцири,
Що дивились збоку, —
Ти оден найбільш відважний,
Ти герой, нівроку!

Щож за то собі бажаєш?
Гроші? Чи медалі?
— Я попрошу.. ш-та-ни дати,
Бо... нер-ушу-сь да-лі...

С. Калинець.

— —

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

ЛЮТИЙ 17—23. 1929.

17. Неділя, Ізидора.
18. Понеділок, Агафії муч.
19. Второк, Вукола прп. (Вукола, Юліяна).
20. Середа, Партенія і Луки пр. (Партенія преп.)
21. Четвер. Теодора Страт. муч.
22. Пятниця, Никифора муч.
23. Субота, Харлампія мч. (Харлампія, Порф.)

Зміни місяця. Перша чверть є 17, повня буде 23. лютого.

Як нарід приповідае.

— Шануй одежу в хаті, вона тебе пошанує між людьми.
— Гола-боса, а в вінку.
— Дружній череді вовк не страшний.

— —

♦♦ Ювилей письменника. Громадянство Покуття влаштовує в Коломиї дня 23 лютого 1929 святочний концерт для вшановання 40 літньої письменницької і громадянської праці Д-ра Андрія Чайковського. Повіти просимо слати на адресу: „Рідна Школа" Коломия, Народній Дім. **Комітет.**

♦♦ Мороз—брак вугля—страйк вуглярів. Саме тоді, як морози в Галичині сягають небувалої висоти 30 ступенів, ніде нема вугля на опал. Львів та инші міста Галичини аж пищать за ним. Всі склади випродали все і хто не зробив собі більших запасів, сидить нині в непаленій хаті і мерзне. Так само мерзнуть учні в непалених шкільних салях та хорі в шпиталях. Чому це так? Здаеться, що причина лежить в страйку вуглярів, що має зачатися небаром. Як властителі копалень не згодяться піднести робітникам платні, то зараз устане вся робота по копальнях вугля. Тому, здається, держава робить тепер запас вугля для себе, для залізниць, а решта смертельників мерзне. Як робітникам підвищать ціни, то зараз вугля подорожіе. А за вуглем подорожіе і все инше.

♦♦ Коляда. Молодіж с. Більча, пов. Дрогобич заколядувала на „Рідну Школу зол. 94·61 сот.

♦♦ Вбивства на Волині. В с. Жабокрики на Дубенщині забито рушницею 18 літнього Ів. Войтюка. Убійників Сову і Бортника арештовано. Причина — кажуть— помста. — Під с. Ростоки на Кремінеччині невідомі справці з 16 на 17. І. в ночі забили гайового Ів. Іщука. Причини невідомі.

♦♦ Мідь на Волині. Під м. Рівне відкрито значні поклади міди.

♦♦ Цікаве для ловців. В лютім уже не вільно в Галичині полювати на олені, заяці, орябки, куропавки, фазани, перепелиці, дикі голуби, а на Волині на лосі, дикі козли і заяці. Куропатки не вільно взагалі ніґде полювати на молоді олені, на лані, сарни, самиці тетеревів та кугутів, самиці лосів диких кіз, на молодих лосів. (§ 55 ловецького закону). У Львові заборонили тепер купувати і продавати в ресторанціях страви в тої дичини.

♦♦ Ніклеві 1-золотівки. Небаром зачнуть ходити ніклеві однозлотівки замісць срібних.

♦♦ В білий день рабують. У Львові так розпаношилося злодійство і грабіж, що в білий день серед вулиці бандити нападають на людей і відбирають гроші Перед кількома днями трапилися два такі випадки. Один стався на вулиці Казимирівській, де одному касієрови зрабовано з кишені 5000 зол, а другий на „Краківськім", де два злодії зачепили дівчину, вирвали їй торбинку з грішми, тай утікли. Тому люде, які вибираються до Львова, повинні бути дуже осторожні.

♦♦ „Біла смерть". Наслідком небувало острих морозів, богато повідморожувало собі руки і ноги, а декотрі замерзли на смерть. З різних сторін доносять про такі випадки, що на полі або в лісі знаходять замерзлих людей. Тому не радимо тепер пускатися в нияку дорогу, а вже ніяким чином не повинен ніхто сідати на сніг відпочити, бо зморить його сон і „біла" смерть готова. Треба рівнож уважати, щоби в такі морози не вибухнув пожар, бо тепер його дуже важко гасити.

♦♦ „Файний" професор в Товстобабах. Село Товстобаби, пов. Підгайці внесло до шкільного інспектора зажаленняна свого учителя Левовіцкого, що він немудро обходиться з дітьми. В зажаленні пишуть: „Дня 11. грудня 1928 р. в часі шкільної наукидругій клясі зібрав пан Левовіцкі школярів перед образом, казав дітям піднести праву руку і зложити три пальці до присяги казав повторяти за собою. дослово таку присягу: (по польськи): „присягаю, що научуся уступ „деревце над деревціями", щоби мені Пан Біг ноги поломив, язик викрутив, щоби я ослїп, щоби мені руки покрутило і так далі, так мені, Боже, поможи, Амінь". Підписані роднчі запитують інспектора, чи такий учитель, що робить кпини з присягою, може добре виховати діти?

♦♦ Хто бачив? 23. січня ц р. вийшов з дому і не повернув 13-літний хлопець Іван син Якова Ціхоцького, з хут. Вигода, ґм. Ярославичі, пов. Дубно. Хлопець росту середнього, лице округле, волосся русе, очі голубо-сіроваті. Вбрання: суконний темно сивий у клітку френч, кортове темносіре пальто і також штани, прості чоботи на підковах, зимова вязана шапка. Того самого дня бачили хлопця в с. Начиці в напрямі на Малин. Хто би зустрів хлопця, проситься донести родичам по адресі: Яків Ціхоцький, хут. Вигода, ґм. Ярославичі, почта Торговиця. За успішне доставлення сина до дому родичі винагородять.

♦♦ Троїлася учителька. До одної лазні у Львові прийшла якась пані і пішла купатися до ванни. Коли вона кілька годин не виходила з сепаратки, служба силою відчинила двері і застала ту жінку непритомною. Показалося, що це учителька Катерина Татаринова з Загіря, яка хотіла отроїтися. Причина цего розпучливого кроку учительки незнана.

♦♦ Злодійська штучка. У Львові сталася минулої пятниці вечером на площі Голуховского така комедія. Якийсь чоловік ішов хідником і раптом почав сипати з кишені грощі: 10 і 20 грошівки. Зібглися люде і почали лакомо збирати гроші. Цему приглядався і купець Ґутфляйш, що сидів на санях коло великої балі сукна. Нарешті і він злакомився на „дрібні", скочив зі саней та почав і собі збирати гроші. Коли він замішався в товпу і забув за свої сані, тоді той чоловік, що сипав грішми, кинув ще жменю грошей на вулицю, а сам приступив до саней, узяв сукно і втік. Коли купець Ґутфляйш визбирав з десять дрібняків, вернув до своїх саней і з перестрахом побачив, що з саней зникло його сукно, вартости 300 зол. Тоді щойно люде догадалися, що той грошевитий добродій, то був звичайний, але не дурний злодій. Висипав на дорогу з 4 золоті дрібних, але за це заробив 300 золотих.

♦♦ Згорів бровар. Перед кількома днями згорів у Дикові Старім, пов. Любачів бровар барона Ветмана, який державив В. Бетман. Шкода виносить 35.000 долярів.

♦♦ Вбивство у Васильківцях. У Васильківцях, пов. Копичинці вбив Кундель Михайло Йосифа Сікорского. Кундля і ще кількох його спільників арештували.

♦♦ Нещастя. В пукачівськім лісі пов. Радехів рубав Михайло Старожинський з Немилова сосну, сосна впала на нього і вбила його на місці. — В Нетерпинцях, пов. Зборів повісився 28-літний Микола Дзюба. — В Могильниці, пов. Теребовля замерз 60-літний Махайло Шозда. Він застряг в снігу.

♦♦ Хлопець без серця. В Якторові, пов. Перемишляни стрінув син лісничого, Стефан Стефурак, 45-літнього глухонімого Мирона Куцку, який ніс з ліса дрова. Стефан зажадав, щоби той віддав дрова, а коли Куцко не хотів, Стефан (19-літний хлопак) вдарив калiку люфою стрільби в зуби і стрілив до нього та ранив у ногу. Безсердечного парубка арештували.

♦♦ „Тарас Шевченко" в кіні. Кіно в Дрогобичі буде виставляти від 14. лютого фільму „Тарас Шевченко". На цій фільмі може буде побачити, як Тарас Шевченко жив малим хлопцем, як учився і бідував та як потім терпів на засланню. Цей образ життя нашого найбільшого поета варто побачити кождому.

♦♦ Село будиться. В теперішньому селі є не одно добре, а не одно й зле. Тому, що громадська самодіяльність обмежена, а українські освітні і навіть пожарні та ґімнастичні товариства терплять переслідування, трапляються випадки, що молодь дичіе, запиваеться. Але дається чути також сильна противна течія. Село освідомлюється, прокидається, вспоминається за свое право і гуртується до боротьби за кращу долю. Вісти про це доходять до нас і з західних окраїн Сх. Галичини. І так в с. Лазах, пов. Ярослав з давніх давен влаштовувала молодь забаву на св. Андрія. Цього року молодь сказала собі, що не пора видавати гріш на алькоголь. Порішено зробити збірку на Українських Інвалідів на доказ памяти і вдячности для тих, що стали калiками в нерівній боротьбі. Збірка принесла 18 зол. 50 сот., а коляда 7 зол., так що разом вислано до Укр. Товариства Допомоги Інвалідам у Львові (вул. Руська ч. 3) 25 зол. 50 сот. Чи не гарний приклад для молоді инших сіл? Треба скрізь виповідати війну алькоголеви, а гроші віддати на народні цілі та на власну освіту, на книжку й на добру газету.

♦♦ Лакомі на тютюн. З магазину тютюну й папіросів у Станиславові пропадав від якогось часу тютюн і папіроси Тепер кажуть, що висліджено якогось робітника Августина Матійціва. У нього знайшли 4 000 папіросів.

♦♦ Рабунки по селах. На Миколу Адамюка напали на дорозі з Гаврилівки до В.лосова пов. Товмач, бандити й побивши його відібрали від нього 147 зол. і харчі. За це арештували Івана Коваля, М. Бойка і Дм. Семчука з Гаврилівки. В Лавочнім пов. Сколе обрабували

на дорозі Вас. Проня. За це арештували Івана Корунду з Л вочього.

◆◆ **Горів шиб** В Уричу пов, Стрий запалився нафтовий шиб фірми Рудольф. Шкода виносить 10 тисяч зол.

◆◆ **Жертва на вязнів.** У п. Данила Ковалика на хрестинах зібрано 5 зол. на Комітет Допомоги Політичним вязням.

◆◆ **Морози на шинах.** Від острих морозів потріскали на деяких залізничих лініях шини. Поїзди знову спізняються.

З БЛИЗЬКОГО Й ДАЛЕК. СВІТУ.

◆◆ **Що коштує кільоґрам золота?** Міністер скарбу визначив ціну золота на місяць лютий на 5 золотих і 92½ гроша за один грам щирого золота. Отже один кільоґрам золота коштує 5924 зол. і 40 сотиків. Та ми золота не купуємо і це нас так дуже не болить, але це є знак, що все дорожіє.

◆◆ **Хотіла відкусити язик.** В Кракові арештували якусь Марію Петругову, вихрестку, що одному краківському адвокатови хотіла відкусити чи відтяти язик, як він її цілував. Це їй одначе не вдалося і вона буде тепер відповідати перед судом за замах на язик адвоката.

◆◆ **Боротьба школяря з вовками.** Один ґімназист в Стжемежицях довідався, що недалеко від міста вештаються по полі вовки. А що був цікавий та відважний, взяв довгий ніж і револьвер з 10 набоями, сів на ровер і поїхав полювати вовків. І справді стрінув на дорозі двох вовків. Стрілив раз, але не вцілив і вовки кинулися на него. Подерли одяг та зранили в груди. На щастя відважний хлопець зранив одного вовка ножем і той з риком відскочив, а за ним і другий вовк. Цю хвилину використав ученик та вибрався на придорожне дерево. Тимчасом кругом дерева зібралося більше вовків та пробували видертися на дерево. Ученик відстрілювався. Аж поліційний постерунок на гук стрілів прийшов у відсіч молодцеви, що за той час наївся добре страху та відморозив собі пальці і вуха.

◆◆ **Замерзло море** Кругом Данії замерзло море і спинило цілковито корабельну плавбу. Також північні береги Чорного Моря вкрилися ледом та утруднюють морську плавбу.

◆◆ **Ці не бояться морозу!** Минулої неділі рано, як було 30 ступнів зимна, зібралося в Варшаві над Вислою 12 добрих пливаків, прорубали на ріці Висли полонку 30 метрів в довгу і 6 метрів широку, пороздиралися і кинулися в воду і плили на перегони. Між ними плавала й одна жінка-естонка, і вона переплила тих 30 метрів за 24 секунди. Та першими були два пливаки, що переплили цю віддаль за 20 секунд. Потім всі вискочили з води і побігли вдягатися. Цим цікавим перегонам і відважним пливакам приглядалися з берега люде, яким на цей вид робилося ще зимнійше.

◆◆ **Кальоші для коней.** Придумав їх один шведський коваль. Є це широчезні підкови, що вистають далеко поза копито і уможливлюють коневи ходити по верху замерзлого снігу. Такі кальоші придалися би цеї зими також для наших селян, бо і в нас снігу всюди повно. Шведські селяне дуже собі хвалять ці кінські кальоші, бо тепер можуть їздити всюди, куди захотять.

◆◆ **Школярі стріляються.** В Кракові застрілився один ученик торговельної школи, а в Вадовицях один ґімназист.

◆◆ **Лікарство подорожів.** Небавом мають подорожіти в аптиках всі лікарства о 12 процент. Не подорожіють лише ліки в Касах Хорих.

◆◆ **На Ісляндії тепло.** Тоді, як в Европі люті морози, то на далекій півночі на острові Ісляндії „ледова країна“, недалеко вічного леду панує дуже тепла зима. Сніги впали лише в горах, а на низах селяне орють. Дивне, що перелетні птиці, які що року на зиму вилітали на полудне, цего року остали на острові і зимують „дома“.

◆◆ **Дунай також замерз.** Рідко коли лучається, щоби великий Дунай на цілій своїй поверхні вкрився ледом. Тож цего року і він не встоявся перед морозами та коло Братислави, нижче Відня, замерз цілковито.

◆◆ **Найкраща жінка в Европі.** Тепер всі европейські держави хотіли похвалитися своєю найкращою жінкою. Кождий нарід, який має свою державу, вибрав найкращу жінку й вислав на конкурс краси до Парижа. Там зібралися найкращі жінки всіх держав. Вислала й Варшава одну польку, а польські ґазети вже наперед писали, що мабуть польська красавиця буде перша. Але конкурсовий суд узнав, що найкращою є мадярка, яка приїхала з Будапешту. Отже її на цей рік іменували „королевою краси“ цілої Европи. На другий рік буде другий конкурс. Між нашими жінками певно є така красна, що моглаби змірятися з иншими красавичками, але що ми не маємо своєї держави, то ще в це не можемо базитися.

◆◆ **Злочин у казармі.** В казармі 62 полку в Бидґощі застрілив капітан Тайхман одного капраля і стрілив до себе. Причина цего невідома.

◆◆ **Купці спекулюють і фальшують — а селяне тратять.** В льондонській пристані сконфіскувала англійська влада 2500 бочок (коло 10 ваґонів) польського масла, бо переконалися, що те масло було фальшоване домішкою марґарини (рослинне масло), що є наполовину дешевша від масла. Хитрі купці, замість заробити кілька сот тисяч золотих, стратили два рази тільки.

Але не о купців тут йде, бо купці ту страту вдобили собі подібними шахрайствами перед тим, при попередних транспортах. Стратили тут найбільше селяне, бо від того часу Англія не приймає масла з Польщі, а другі держави також не радо приймають. Як і приймають, то платять як за найгірше масло. Це є новий доказ на те, що збут хліборобських продуктів повинні провадити селянські орґанізації, а не купці спекулянти.

Що чувати в нашім селі

Озденіж, (п. Луцьк) поправився! В ч. 2 „Нар. Справи“ за ц. р. був поміщений допис з нашого села п. з. „Схаменіться Озденіжці“, в якому м. ин. писалось, що наша філія „Просвіти“ завмерла. Але в межичасі, заходами кількох свідомих громадян, 9-го грудня м. р. відбулися Заг. Збори членів Озденіжської Читальні, яку відновлено. Філія має понад 40 членів; зорґанізовано співочо-драматичний гурток, яким керує п. Степан Макарчук. Силами філії в неділю 20 січня відбулася в с. Озденіж вистава „Сватання на Гончарівці“. Зі своїх роль аматори вив'язались добре, загальне враження дуже гарне. Всего збору було 81 зол., чистого прибутку 32 зол., на які придбано книжок до бібліотеки. Тую виставу одграно 29 січня в сусідньому селі Городині. Стараннями Ради філії в скорім часі в Озденіжі має бути заложена кооператива і Кружок Т-ва „Сільський Господар“.

Таким чином наше село нарешті прокинулося від сплячки після довгого сну й може ми незабаром доженемо инші свідомі села.

Вперед, через освіту до кращої долі!

Місцевий.

З просвітного й кооперативного руху на Волині. Нову філію „Просвіти“ засновано в с. Колона Володимирського пов. В неділю 30. XII. відбулися перші збори і засновано нові філії „Просвіти“ в селах: Дідичах, Вишкові і Ботині, Луцького пов. Були річні загальні збори в с. Милушах, тогож повіту. Орґанізаційні збори в справі заложення нових кооператив в Луцькому повіті відбулися 30 XII в с. Богушівка, а 9-го січня в с. с. Ставок і Городок. В скорім часі мають повстати нові кооперативи в с. с. Малево і Беріг, Дубенського пов., про що вживається відповідних старань.

З Луцької „Просвіти“. 31. XII. відбулися річні Загальні Збори філії Просвіти в с. Милуші. 13. I. теж Збори філії в с. Коршеві, а 20 II. — с. Гнидава. 3. II. — в с. с. Шклинь, Бухні, Пілганів, Олика і Уляники. 10 II відбулися збори в с. с. Волотин, Городище, гм. Чаруків і Городище, гм. Полонка, 17. II. в с. Зубільно.

„Сільський Господар“ на Волині поширюється. Заходами філії „Сільск. Господаря“ в Луцьку засновуються Кружки „Сільск. Господаря“ в с. с. Боротин, Княгининок, Милуші, а на черзі — в с. с. Лаврів, Озденіж, Воротнів, В. Підгайці, Романів і инші.

Рогатинський повіт перестає пити й курити. В Рогатині Протиалькогольне Товариство „Відродження“ веде вже від довшого часу завзяту боротьбу з пиянством. В новому році рішило Товариство виповісти війну також тютюневи і розпочато аґітацію в цілому повіті за тим, щоби всі переставали пити і курити. Місяць лютий проголошено місяцем боротьби з алькоголем і тютюном. Всі гроші заощаджені в той спосіб мають піти до щадничих кас та для „Рідної Школи“.

За Рогатином повинні піти всі повіти. Всюда треба основувати протиалькогольні та протитютюневі товариства і освідомлювати людей про шкоди та втрати від алькоголю і тютюну. В той спосіб моглиб Українці в Польщі що року заощадити коло 400 міліонів золотих.

Всі читальні та кооперативи повинні виписати собі від Товариства „Відродження“ в Рогатині, Україн. Ґімназія — протиалькогольний часопис „Ми молоді“, що виходить що місяць та коштує за рік лише 3 зол.

Живемо! В Поточанах, пов. Бережани, було 22. грудня 1928 свято „Просвіти“, в якому взяли участь також луговики з Поточан і з деяких сусідних сіл та делеґати філії „Просвіти“ в Бережанах др. Санчак і Когут Никола з Урманя. Голова читальні Тучапський в голосив реферат про 60-літну діяльність „Просвіти“, потім ще промовляли оба делеґати і відбувся вибір нового Виділу читальні, причім головою вибрано на далі Тучапського, містоголовою Лещишина Романа. Цілий новий Виділ складається з чесних і свідомих громадян і маємо надію, що поведе працю добре. Потім відспівали луговики кілька пісень луговий гимн і „Ще не вмерла“. На тім збори і свято закінчено.

Наша кооператива „Любов“ гарно розвивається і вже будемо починати будову власного Народного Дому, під який відступив місце о. Левицький з ерекціонального ґрунту коло церкви. У нас колядував один гурт на читальню, а луговики заколядували 14 зл. на „Рідну Школу“.

Правда, що є і в нас ще такі, що є несвідомі і хотять до чужих замісць до кооперативи, але таких чимраз менше. У нас урядує вже 6 місяців новий війт Майко Никола.

Громадянин.

Село збудилося. В Якубові, пов. Долина, заложили читальню. Дня 13. I. 1929 р. відбулись Загальні Збори при співучасти делеґата філії „Просвіти“ в Долині. Вибрано Виділ в слідуючому складі: голова Дужак Дмитро, секретар Шибовський Матій, касієр — Дмитрів Юрко, бібліотекар — Григорський Михайло, господар — Дуль Федьо, чл. Виділу — Дужак Никола. До заснування Читальні „Просвіта“ взялись головно молодші господарі саме ці, які були в світі і бачили, як живуть другі народи, котрі знають грамоту.

Село вичинає пробуджуватись зі сну, яким воно спало довгі часи. Вписалось в члени читальні понад 50 членів.

Початок гарний, лише так далі, а зерно, яке буде посіяне читальнею, видасть в коротці гарний плід.

Присутнії.

Радні - картярі. Плауча велика, п. Бережани. В нас село велике і має 36 радних. Ми думали, що всі вони справді будуть працювати для добра громади, але показалось, що деякі вміють тільки ширити зіпсуття в селі. Примірom гра в карти в нас в селі була загинула, але кілька наших радних так грають в карти, що аж жінки ходять за чоловіками картограями з макогонами, але жінки безсильні, тож їм в поміч прийшов начальник громади з поліцією і одного вечера приловив наших радних, котрі грали в карти на кілька партій. Жандарм скомандував „руки в гору!“ а заступникови війта поручив забрати карти, гроші і зробити в кождого кешенькову ревізію. От, до чого докотились наші радні і наробили сорому для села на цілу околицю. Замісць іти до Читальні і працювати з просвітянами на просвітнім культурнім поли вони собі знайшли таку роботу і псують село. Ждемо ще трохи, може ті люде опамятаються і перестануть соромити село і нарід. Як ні, то оголосимо їх імена публично в ґазеті. А в селі і так добре знають, котрі то є.

Громадянин.

Зазив до радних. В Сільци, пов. Дрогобич були 30. грудня вибори до ради громадської. Побідили з 4, 3 і 2 кола люде, на яких покладаємо надію, що зуміють постояти за наше право. Ми виборці з 4, 3 і 2 кола взиваємо вас, чесні радні —Українці, щоби ви добре обдумали кого вибрати до громадської старшини. Виберіть таких, щоби чесно тримали з громадою. І по виборі пильнуйте справи своєї громади, українських селян і вбогих робітників та стережіть, щоби зверхність громадська не наробила громаді якої шкоди. Не бракло при виборах і кілька хрунів, але може вони ще опамятаються, то назвиска їх покищо не подаємо.

Читальники.

Свято Просвіти і кооперації в с. Лаврові, Луцького пов. 8 грудня філія Луцької Просвіти в с. Лаврові, врочисто відсвяткувала „день Просвіти“. Свято було сполучене зі святом кооперації та святом „Книжки“. Відправлено з нагоди свята врочисту Сл. Божу укр. мовою, після чого в будинку школи відбулася концерт—академія.

На програм свята складались реферати про Просвіту, кооперацію і значіння книжки, а також співи просвітянського хору, декламації і штука „На перші гулі“, яку відіграв мат. гурток філії. Всі точки виконано дуже добре.

В честь „свята Книжки“ було розіграно поміж присутніми бібліотечку книжок, з чого зібрано 3.50 зл., а також зібрано на „Дар Просвіти“ 10.24 зл. Філія „Просвіти“ в Лаврові є найдіяльнішою в Луцькому повіті, що має завдячувати свому голові п. Лавр. Арцибці, який дуже багато попрацював для філії і спричинився до того, що с. Лаврів є одним з найсвідоміщих на Волині. На подяку заслуговує рівнож член Ради філії, він же голова кооперативи „Світло“ в Лаврові Методій Тимощук, який теж багато працює на ниві народній. Шана і дяка їм! Слава Лаврівцям!

Просвітянин В.

До складу і прикладу.

Листи до Івана Сорокатого.

(Лист з Угринова горішнього).

І в Угринів наш Горішний, коло Станислава надійшла до нас часопись та „Народня Справа“.

Все цікаве, що в ній пишуть, варто прочитати, а найкраще нас потішив Іван Сорокатий.

Як зачне приповідати до складу й прикладу, то аж лекше стає жити з переду і з заду.

Ой, звідки ви, Сорокатий, з партії якої, що так гарно складаете тії вірші свої?

Чи Уляпі загубили, тай не відшукали, чи сельроби у „Народню Справу“ вас запхали?

Бо ми віри вже не маєм до тих часописів, бо між ними є вже досить дуже хитрих лисів.

Тук кацапи, там сельроби, то знов хлібоїди, ой скільки ці перевертні наробили біди!

Але як ми прочитали ту „Народню Справу“, ми пізнали: вона дбає про народню славу.

Вона гарно описує, що в світі чувати і в випадку вам в пригоді може завжди стати.

І народним гарним словом нарід просвічає, як здобути кращу долю всіх нас научає.

Порушує зрозуміло господарські справи, а Сорокатого вірші для всіх є цікаві.

Тож витаємся жичливо з вами, Сорокатий, що ви вміли нам так гарно в свята пожелати.

І так само вас витає начальник громади, він від нині вже не стане з панами до ради.

Лише тії вам не вдячні, що капоту мали, вони люті, що бичками ви їх називали.

Пишіть далі й потішайте старих і юнацтво, так вам жичить з Угринова Читальняне брацтво.

Моя відповідь.

Дякую вам за желання, други в Угринові, щоб як мід той, ви солодкі були і здорові.

Щоб осліп той, що на всіх вас дивиться з під лоба, щоб на наше спільне лихо вже зайшла хороба.

Ви питаете, з якої партії я буду? Чи не з тої, що є повна зла, брехні і бруду?

Ні, не з тої, а з такої, що всіх обіймає, і народови цілому гаразду бажає.

З тої, що по пальцях бити любить руки ласі, а хто хоче нас дусити, тому каже: засі! З тої, що всім правду в очі говорить достоту і карає навіть брата за підлу роботу. З тої, що усім нам світить, мої братя любі, і бє того, що говорить про грушки на дубі.

З тої, що жене всю нужду із рідного поля і жде того, щоб усім нам була краща доля. З тої, що стоїть сторожем на ріднім порозі, а наявкам всім каже сміло: Нам не по дорозі!

З тої, що усім вкраїнцям дає світло в руки і говорить: Разом, дружно, скасуєм всі муки.

З тої, що нам рідну хату ставити береться, а то партія найкраща: українська зветься!

Як до неї всі приступлять, бідні і багаті, то ми скоро заживемо у новенькій хаті.

Бо не буде тоді бідних ні рабів не буде, будуть братя українці горді й вільні люде.

А хто членом може стати в ту партійну лаву? Той, хто в серці буде гріти свою рідну справу.

Тож самі ви всі ставайте й других научайте і високо ту народну хоругов тримайте.

Щоб сповнилась українська партійна програма: Щоби скоро усміхнулась всім нам спільна Мама!

А тоді з нас кождий буде рідний лан орати, і з утіхи аж підскочить:

Іван Сорокатий

Що по чому?

Збіжжа: Двірська пшениця 44 до 45 зол., селянська 41 — 42 зол. Ячмінь 27 до 28; броварний ячмінь 34 до 35 зол.; овес 29 до 30; кукурудза 35 до 36; біла фасоля 115 до 140; гречка 37 до 38; конюшина червона 160 до 180 зол.; крупи гречані 73 до 75; крупи ячмінні 46 до 48 зол.; пшоно 82 до 84 зол.

Ціни на збіжжа обнизилися. Щоби спинити дальшу знижку, запові ла влада, що збільшить закупно збіжжа для збіжевих резерв. Яка причина знижки — невідомо.

Паша: сіно солодке 18 до 22 зол., солома прасована 8 до 10 зол.

Молоко й молочні продукти

Маслосоюз платить:

Молоко 0·42, масло I сорт по 6 зол. за кг. Копа яєць 12·20 зол. Ціна на масло й яйця знижаються.

Саджаниці кошикарської лози 5 до 10 зол за 1000 штук.

Штучні гної:

16 процентовий суперфосфат мінеральний 16·68 зол. loco Львів.

16 процентовий костяний суперфосфат 20·68 зол.

18 процентовий кістяний суперфосфат 23·04.

Векслевий кредит на 18 і пів проц. до листопада 1929.

Томасина 18 процентова льоко границя 16·75 зол.

Кайніт, вагон 100 сотнарів, без мішків за готівку 350, на кредит 380.

Потасові солі всі випродані; є лише німецька 32-проц. (дуже добра) по ціні коло 25 зол. сотнар. Замовлення приймається лише у 150 сотнарових вагонах.

Азотняк мелений 22 проц. льоко фабрика 42·90 зол.

Азотняк зернистий 22 проц. льоко фабрика 47·30 зол.

В подрібній продажі ціни вищі.

Салітра нітрофос вагоново 43·10 зол.

Мішаний погній, що має і азот, і потас, і фосфор, вагоново 22 до 25 зол.

— —

Догляд бджіл зимою.

В зимі треба до бджіл заглядати хоч раз на два тижні, щоби бджолам в стебнику не було гаряче, сухо, вогко, не замножилися миші тощо.

Коли бджолам загоряче, то вони гудуть і вибрискують з вулика. Тоді треба прохолодити стебник, отвираючи двері або вікна.

Коли бракує води—бджоли теж гудуть. Про це легко переконатися. Вложіть до вулика грудочку соли й як вона не звогчіє — значить у вулику за сухо. Тоді треба в стебнику розвісити мокрий мішок, хай сохне і навогчує повітря.

Як вложена сіль скоро стає мокрою то це доводить, що в вуликах за вогко. Тоді по землі в стебнику треба розсипати попілу, деревного вугля та негашеного вапна, щоби стягнути надмір вогкости. Але треба уважати, щоби не пересадити міри.

Переслухувати бджіл треба біля вічка. Коли бджола мовчить — то чиколонком стукаємо і слухаємо. Відгукнеться бджола гучно і вразу та зразу затихне, — знак, що все гаразд. Колиж гомін чути не зразу і він тріває довше — то бджолам зимно або вони голодні. Колиж бджоли гудуть плаксивим голосом на ріжні тони — то їм або вогко або вони без матки.

В лютім та березні найчастійше треба настукувати бджіл, бо це найбільш небезпечна пора для них.

Коли пасіка зимує на дворі то за вогкість і сухість не треба боятися. Тільки слабі і маломедні пні треба під кінець січня або на початку лютого занести до хати і дати їм одну або дві рямки — сити та осторожно знову поставити на давне місце.

Зимуючим на дворі сонце і вітер найбільше шкодять. Тому на вічках робимо темні завіси, або обертаємо вулики вічком до півночі — розуміється, лише тоді, як нема північних вітрів.

(За „Українським Пасічником“).

—o—

Що будемо сіяти на весну“.

Найперше обміркуймо, що нині найліпше поплачується, та що і далі буде поплачуватися на господарці. Зачнім від збіжжа. Воно на малій господарці ні трохи не поплачується. Бо хай його господар одного року збере навіть 10 сотнарів з морга, то другого року збере лише 5 або й ще менше, як кинуться мушки, або спалить посуха чи згниє на покосах або в полукіпках. Так отже можна числити лише на пересічний збір 6 до 7 сотнарів з морга вартости, яких 400 зол.

Ліпше поплачує годівля коров. Завдяки кооперативним молочарням, ціни масла й молока цілий рік високі і рідко коли за літру молока платять менше, як 25 грошів. Навіть лиха корова, що дає річно лише 1000 літрів молока (3 літри денно), за рік дасть за саме молоко принайменше 250 зол. Добра корова дасть два або й три рази тільки, тим більше, що більшу частину року молочарні за літру молока платять далеко більше, як по 25 сотиків, особливо за добре, товсте молоко.

Тому малоземельним господарям треба від збіжжевої господарки переходити до годівельної. Через це з весною треба побільше засіяти поля пашними рослинами, ніж це робилося доси. Передусім дві дуже важні пашні рослини заслуговують на це, щоби їх наші селяне управляли у більших розмірах, а це є **пашні буряки і люцерна**.

Одній корові через 7 зимових місяців потрібно 50 сотнарів буряків, коли на добу вона має діставати їх по 25 кг. Для трьох коров і одної ялівки вистарчить тоді 200 сотнарів буряків, які збираємо з нецілого півморга землі. Бо добре погноєне та справлене поле родить 500 до 600 сотнарів пашних буряків з морга,

Чверть морга доброї люцерни дасть знову тільки зеленої паші, що через ціле літо буде чим годувати всю ту худобину.

Тому найліпше поле призначіть на весну під буряки і люцерну. Другим разом напишемо, як управляти буряки і люцерну, щоби мати такі великі врожаї.

—o—

Жіночий кутик.

Хочете мати нові бараболі в червні, то вже тепер накільчуйте їх.

Як в червні покажуться по містах перші бараболі, то міщухи розхоплюють їх, якби не знати що, та платять в перших днях навіть по 2 зол. за 1 кг. Пізніще ціни поволи падуть та в осени зрівнуються зі звичайною ринковою ціною. Хто в перших днях має на продаж два сотнари бараболь, той вторгує за неї тільки, як пізніще за 80 сотнарів.

На жаль наші господині не вміють використати цеї нагоди та ранні бараболі продають лише підміські болгари, або німецькі і польські городники.

До ранних бараболь треба вже тепер приготовлятися. Треба вибрати добрих бараболь-американок або в Спілці Агроном в купити ранних бараболь званих „Поранок“ (100 кг. 40 зол.) та накласти їх до таких поличок, як їх видно на малюнку і поставити близько теплої кухні, щоби накільчувалися. При цім треба ті полички так укладати, щоби їх насвітлювано денне світло. Бо інакше бульба пускалаби довгі крихкі кільці, що при садженню обломлювалисяби. Накільчені при світлі бараболі пускають грубі, коротенькі і зелені кільці, що не ломляться.

Накільчені бараболі можна вже в марті висадити на город. Місце треба вибирати затишне, заслонене будинками, стогами, звернене до полудня. Поверх грунту по бараболях треба розкинути свіжого кінського гною, щоби нагрівав землю до того часу, доки бараболі не виростуть більші та доки не мине небезпека морозів. Пізніще можна гній при сапанню прикрити землею або згромадити. На випадок небезпеки пізніщих нічних приморозків, можна на ніч корчі легко притрясти соломою.

Накільчена бульба сходить по 10 до 15 днях, а дозріває вже на початку червня.

Поле під ранні бараболі треба ще добре погноїти помічними погноями, а саме потрібно на морг коло 150 кг. потасової соли та тільки само суперфосфату, які треба розсіяти на 10 днів перед садженням.

ТОРБИНКА СМІХУ

— На що ви продали корову?
— На податки.
— А теля?
— На податки.
— І що вам тепер лишилося?
— Податкові папері.

—о—

— Що має спільного блоха з політикою?
— Як блоха вкусить якого політика, то цілий світ шкрабається.

—о—

— Коли і наймудріщий не може нічого видумати?
— Як прийдеться йому податок платити, а не має звідки.

—о—

Селянин до дідича: Пане, нащо ви згедно носите рукавички?
Дідич: Аби руки були чисті.
Селянин: А—то справте собі ще рукавички на сумління.

—о—

— У нашім селі є один добрий музикант і танцюрист.
— Котрі?
— Як писар заграє, так війт танцює.

—о—

Судія: Чоловіче, що скажете на своє оправдання, що ви в неділю побили свою жінку?
Селянин: Скажу то, пане судів, що в будний день ані я ані вона не маємо часу.

—о—

Жінка: Вгадай, чоловіче, що буде нині на обід!
Чоловік: Ну, що може бути? Борщ! Ти що дня вариш борщ, то певно й нині борщ.
Жінка: Ні, ти не вгадав! Нині не буде нічого, — бо борщ вийшов.

—о—

— Добрийдень, Мошку, як там іде інтерес?
— Ну, як може йти, коли вже пів села передплачує ту „Народню Справу!“

—о—

Господар на ярмарку до жида: Що хочеш за цего коня?
Жид: 500 золотих.
Господар: Таж він сліпий на оба ока!
Жид: Тим ліпше для тебе, Іване, бо даш йому солому, а він буде думати, що це конюшина.

—о—

Василь: Та чогож ви, Миколо, так зажурилися?
Микола: Та як не журитися, коли небіжка жінка записала мені свою хату лише до смерти? А деж я дінуся по смерти?

Пояснюйте всім, яку користь може мати той, хто передплачує „Народню Справу“.

Памятайте,

що лише „Народня Справа“, щиро селянська українська ґазета, поможе вам у нещастю!

Дотепер ми виплатили 36 запомог по 120 золот.

На один місяць припадає пересічно 10 запомог.

Випадки між худобиною трапляються тепер часто-густо, тому посилайте передплату на „Народню Справу“, щоби в разі випадку мати запевнену поміч: 120 золотих.

Найстарші люде.

У нас, як доживе чоловік до 70 року життя, то кажуть, що досить пожив собі. Правда, трапляються по селах і старенькі діди або бабусі, що мають і по 90 літ, але таких дуже мало й дожити до їх віку майже ніхто не надіється. Але в світі є люде, які дожили вже до сто літ, а деякі навіть перетягли далеко за сотку. Тут вичислимо кілька таких для цікавости.

Цей сербський селянин має 110 літ і ще читає ґазету.

Ця Туркиня має 164 роки і ще не думає вмирати.

В Парижу живуть два брати-близнюки, які мають по 94 роки. Вони виступають як актори в веселім театрі і дуже добре їм поводиться. А такі подібні до себе, що тяжко розріжнити, котрий Сем а котрий Джек. Тому один носить бороду, а другий лише вуса.

В Америці є кілька таких старенських. Одна індіянка має 107 літ, один індіянин має 110, а другий 118 літ. Цей памятає, як там, де тепер величезне місто Чікаґо, були ще густі степи, бо Чікаґо заложене перед 95 роками отже цей старець мав тоді вже 23 роки, як почали будувати це місто. Один адвокат в Нюйорку має 105 літ і бігає як хлопчина. З европейських країв найстаршого чоловіка має Чехія і Сербія. В Чехах живе Стефан Борош Рін має 110 літ. Зробив собі трумну і тримає її в хаті та сидить завжди на ній, а не на кріслі.

Такий сам 110 літній старець є один селянин в Сербії. Його бачимо тут на образку.

Хоча старенький, але ще читає свою селянську ґазету „Політику“, і точно її передплачує. Він ще не вдовець, бо його жінка живе і має 102 роки.

В Греції є один мурин, що має 120 літ.

Та найстарших людей має таки Туреччина. В Царгороді живе турок Курд Аґа, він має 150 літ, ходить собі цілий день по вулиці і розповідає людям, що він пережив. Памятає пять султанів.

Крім того турка ще живе одна туркиня, яка є таки найстаршою на світі, бо має аж 164 роки! Значить, що тоді, як Наполеон ішов зі своїми французами тому 118 літ на Москву, то вона мала вже 54 роки, а перед якими 70 роками, як у нас ще була панщина, вона вже мала майже сто літ! Цю туркиню, найстаршу жінку на світі, бачимо також тут на образку.

Може хто з наших читачів знає, що десь в якімсь нашім селі є селянин або селянка, які мали би 100 літ, що просимо нам про це написати.

„Народня Справа“ — це приятель селян!

Свій, Поляна. Ваш допис не можемо помістити, бо ви не підписалися. Як маєте на це двох свідків, то напишіть про все до „Рідної Школи“, Львів, Ринок ч. 10.

І. Т. Межиріче, п. Жидачів. Ваш допис ми передали до „Рідної Школи“, може що порадить на це лихо.

Х. Ф., с. Литовиж, пов. Володимир. Ваш допис про того пана не нарозумить його. Такі всюди трапляються та не треба витрачати нервів на лайку з ними, але оминувши їх, сплюнути і своє робити. Такі вдемні дописи людей знеохочують, а таким панам, як той „чоловічок“, за велику честь роблять.

До тих, що пишуть вірші! Нам уже трапився другий випадок, (гай другим ґазетам це трапляється), що хтось відписав чужий вірш і прислав нам ніби свій. Тепер ми в добрій вірі помістили вірш „Що нам рідне“, під яким підписався п. В. Кузьмак, а тимчасом п. А. Ірм доказав нам, що перша половина вірша відписана живцем з його вірша „Рідне“, який він помістив давно в другім часописі („Гр. Голос“). Ще раз завважуємо, що так робити і не гарно і не вільно. А ми не будемо містити таких віршів, що їх автор не докаже нам передше, що то справді він сам уложив.

В. В. з П. Ґуля на оці в корови. Пишете, що над оком вашої корови росте якийсь твердий та болючий боляк та що око закисає.

Це буде правдоподібно бузочниця. Чим скорше відведіть корову до ветеринарного лікаря, хай переведе операцію боляка, бо пізніше корова може не лише стратити око але й згинути.

Уневажнюється отсим згублену військову книжочку видану через П. К. У. Бережани, на імя Михайло Ткачик родом з Юнашкова, Рогатинського повіту.

Йосиф Ґарбовський, ур. в Семушовій 1902 р. уневажнює згублену військову книжочку видану через П.К.У. в Саноці.

Передплата: В краю з почтовою пересилкою — На 3 місяці 3 зол.; — Річно 12 зол. — Для всіх заграничних країв річно 2 доляри, або їх вартість в иншій валюті. З Америки, Канади, Бразилії і пр. країв Нового Світа приймається тільки річну передплату. — З Англії Франції, Німеччини, Чехословаччини і др. европейських країв приймається найменше піврічну передплату.

Гроші: з краю належить посилати почтовими переказами, або чеками Почтової Каси Ощадности, ч. 408.687. а з заграниці порученими листами на нашу адресу або: Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Підвале ч. 7. з зазначенням: Для „Народньої Справи“. За зміну адреси платиться.

Оголошення: В рубриці: Місце 1 м. м. високе одної редакційної шпальти коштує 50 сот. (сторінка має 3 шпальти). Дрібні оголошення: За одно слово або його місце 30 сот. Оголошення на 1 стор. 100%, а в тексті 50% дорожчі. Належитість за оголошення належить складати з гори або сейчас по оказанню доказового примірника. Оголошення з провінції приймається тільки за попереднім надісланням належитости або принайменше зачету. За оголошення редакція не відповідає.

Видає і за редакцію відповідає Іван Тиктор

З друкарні Ставропігійського Інститу у Львові